

Vzpostavitev in razvoj Teritorialne obrambe Občine Ormož

Uvod

Teritorialna obramba Slovenije, ki so jo gradili kot najširšo obliko organiziranja splošnega ljudskega odpora, je nastajala postopoma v republiki, pokrajinah, občinah ter krajevnih skupnostih. Odgovorni za obrambne zadeve so iskali rešitve za vzpostavitev vojaške strukture, ki bo obvladovala vse kotičke države in je sposobna ubraniti državni teritorij v spopadu z organiziranimi in močnimi vojaškimi silami agresorja. Iskali so oblike vojaške organizacije, ki bi jo aktivirali ob neposredni vojaški ogroženosti države in bo takoj pripravljena za oboroženi boj. Pri iskanju navdiha in primerne rešitve so se odgovorni za obrambne zadeve ozirali v čase, ko so se partizanske oblike vojaške strukture, vodenja in načina bojevanja izkazale kot dobra rešitev. A se je zdelo, da nekaj več kot dvajset let po koncu 2. svetovne vojne ni treba zaupati partizanskemu načinu bojevanja, saj je bila v državi vzpostavljena JLA, ki ji je bila tuja vsaka misel na vzporedno vojaško organiziranost. Ne glede na to, so se oblasti v Sloveniji odločile najprej ustanoviti osrednji, republiški organ za splošni ljudski odpor, nato šest conskih štabov, ki so jih umestili v smiselno razdelitev območja Slovenije na šest celot. Sočasno s tem so, glede na prostorske zmogljivosti, ustanavljali vojaške enote za bojevanje, ki so jih popolnjevali z vojaškimi obvezniki starejših letnikov in jih opremili iz zalog tako imenovanih "armijskih viškov".

Izvršni svet SR Slovenije je 20. novembra 1968 z odlokom imenoval Štab za splošni ljudski odpor SR Slovenije, kar štejejo za dan ustanovitve TO SR Slovenije kot posebne veje oboroženih sil takratne države. Za prvega komandanta tega štaba je bil imenovan ormoški rojak Polak Bojan - Stjenka. Štab za SLO Slovenije je glede na razmere na terenu vzpostavil Vzhodnoštajersko, Zahodnoštajersko, Gorenjsko, Ljubljansko, Dolenjsko in Primorsko cono.

Janez Gradišek, prvi komandant PŠTO VŠP (arhiv avtorja).

Na območju vzhodnoštajerske pokrajine so enote, ki so jih nekaj časa imenovali partizanske enote, potem terotoatiane enote, kasneje pa enote Teritorialne obrambe (TO), začeli ustanavljati že v začetku septembra 1968. Conski štab je takrat dobil nalogo, da na območju svoje odgovornosti formira enote, ki bodo usposobljene za bojni nadzor območja in zaščito objektov in bodo omogočale delovanje oblasti tudi v primeru, če bi agresor to območje začasno zavzel.

¹ Miran Fišer, Vojaški muzej Slovenske vojske, Maribor.

V dogovoru in soglasju s tedanjimi občinami severovzhodne Slovenije je bilo na omenjenem območju ustanovljenih pet odredov: Prekmurski, Slovenjgoriški, Haloški, Kobanski in Pohorski. Skupno je bilo takrat v odrede razporejenih več kot 4.100 obveznikov.

Leta 1973 je svet SR Slovenije za Narodno obrambo (NO) sprejel sklep o organizaciji, območjih ter pravicah conskih štabov za SLO, VŠP je obsegal Občine Gornja Radgona, Lenart, Lendava, Maribor, Murska Sobota, Ormož, Ptuj, Radlje ob Dravi, Slovenska Bistrica in Slovenske Konjice.

Conski štab partizanskih enot TO je proučeval, spremljal in usklajeval sodobne oblike, metode in sredstva oboroženega boja ter predlagal GŠ SRS za SLO in svetu za LO SO ustanovitev in formiranje partizanskih enot; skrbi za urjenje in borbena pripravljenost, organizacijske in kadrovske zadeve ter opremljanje, obravnava razvoj in naloge partizanskih enot na svojem območju, svetuje Glavnemu štabu za SLO, usklajuje delovanje partizanskih enot z dejavnostjo JLA in organi za notranje zadeve na območju cone.

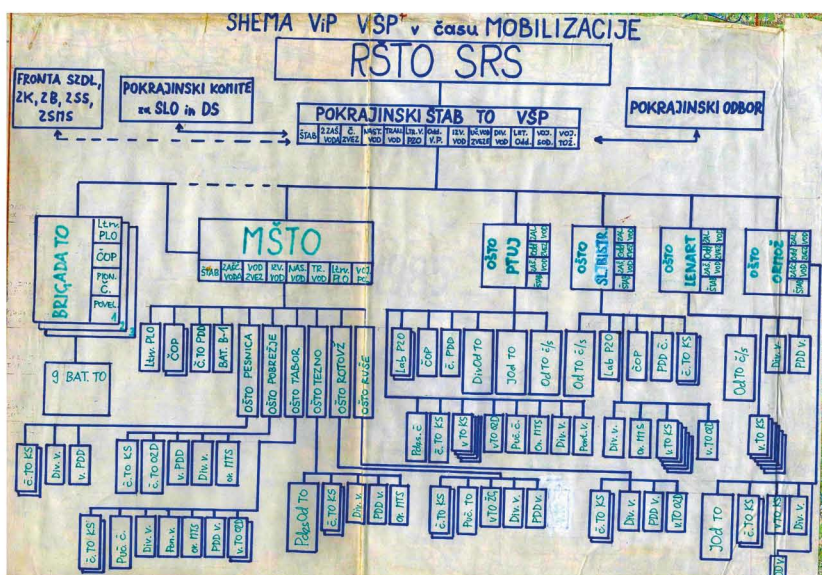
Štabi so skrbeli za pripravo in delovanje enot v miru. V občinah in coni je bila vzpostavljena štabna služba s poklicno zasedbo.

Najvišji štab, ki je v občini, je vodil in združeval delovanje vseh štabov, odgovoren je bil za mobilizacijski razvoj in bojno pripravljenost enot in štabov. Štab je bil operativno-taktični organ in je izvajal smernice in stališča občinske skupščine, sveta za NO ter navodila conskega štaba. Štab je skladno z navodili sodeloval s komisijo za SLO pri komiteju Zveze komunistov (ZK) občine, s koordinacijskim odborom za SLO pri Občinski konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva (OK SZDL), družbenopolitičnimi in športnimi organizacijami, ki so s svojim delom prispevale h kvalitetnemu delu TO. Tako so člani Kluba radioamaterjev organizirali del usposabljanja in urjenja vezistov TO, prav tako je Klub borilnih večšin Ormož usposabljal pripadnike voda PDD za borilne večšine. Pripadniki OŠTO Ormož so zelo pozorno vzdrževali stike z delovnimi organizacijami in zavodi na območju Občine Ormož, ki so v mirnodobnem času svoje redno delo opravljali za potrebe trga oziroma za potrebe prebivalcev Občine Ormož, v vojni pa bi njihova dejavnost izdatno podpirala potrebe enot TO.

Pri svojem delu je štab sodeloval s poveljstvi JLA, milico in drugimi dejavniki SLO, ki so svoje delo opravljali na območju občine. Čeprav na območju Občine Ormož ni bilo enot JLA ali njene infrastrukture, je bila potreba TO po sodelovanju vendarle prisotna. Tehnične delavnice v vojašnici JLA na Ptujju so zagotavljale storitve za potrebe strokovnega vzdrževanja pehotnega orožja, komanda ptujskega garnizona JLA je zagotavljala strelišča in poligon Apače za potrebe TO, prav tako je komanda garnizona v Varaždinu zagotavljala strelišča in vadišča za TO, z njimi pa smo usklajevali podatke za delovanje JLA po vojnem načrtu na območju Občine Ormož. Sodelovanje OŠTO Ormož z JLA je bilo po letu 1985 manj intenzivno, občasno je celo zastalo.

Poveljstvo oziroma štab TO, ki je oblikoval svojo enoto na območju občin je bil opredeljen kot taktično operativno telo in hkrati poseben medobčinski organ za vodenje, združevanje in usklajevanje delovanja enot na območju občin. Pri ustanavljanju štaba so sodelovali vsi sveti za NO občin, katerih partizanske enote so se vključevale v odred.

Poveljstvo oziroma štab TO, ki je oblikoval svojo enoto na območju občin je bil opredeljen kot taktično operativno telo in hkrati poseben medobčinski organ za vodenje, združevanje in usklajevanje delovanja enot na območju občin. Pri ustanavljanju štaba so sodelovali vsi sveti za NO občin, katerih partizanske enote so se vključevale v odred.

Shema 1, organizacijska shema TO VŠP leta 1986 (arhiv avtorja).

Teritorialne obrambe Občine Ormož

V letu 1975 so nastali tudi **občinski štabi teritorialne obrambe (OŠTO)**, ki so bili taktično teritorialni organi občinske skupščine, odgovorni za načrtovanje, organizacijo, materialno opremljanje, urjenje in poveljevanje z vsemi enotami KS in Temeljnimi organizacijami združenega dela (TOZD) na območju občine. Istočasno je bil OŠTO odgovoren za mobilizacijske in materialne priprave brigad in odredov, ki so se formirali na območju odgovornosti določene občine.

OŠTO je kmalu po ustanovitvi zagotovil ustrezne razmere za organizirano vodenje in poveljevanje podrejenih enot, po nekaj letih dela pa tudi visoko taktično in mobilizacijsko pripravljenost štaba in enot, dobro izurjenost štaba, starešin in enot. Z izvajanjem štabnih in vojaških vaj so v štabu in enotah zgradili utrjene vojaške kolektive s krepko moralno in politično trdnostjo ter vzpostavljali vsestranske varnostne ukrepe, zaščito tajnosti in zavarovanje območja odgovornosti. Poseben izziv občinskega oddelka za obrambo je bil zagotavljanje kakovostnih kadrov za potrebe OŠTO. Občina pa je morala podpreti in zagotoviti materialna sredstva, preskrbo in obskrbo svojih enot TO, pa tudi enot, ki so delovale v območju odgovornosti in so bile OŠTO dodane na zaledno zagotovitev.

Tako se je OŠTO Ormož uveljavil kot vojaškoteritorialni in strokovni organ Skupščine Občine Ormož za organizacijo, pripravo, materialno-tehnično opremljanje, usposabljanje, vodenje in poveljevanje enotam TO na območju občine in enot, ki so mu dodane. V strokovnem pogledu pa je bil OŠTO podrejen Pokrajinskemu štabu TO VŠP.

Na območju Občine Ormož je delovalo osem krajevnih skupnosti. V vsaki je bil po odločitvi sveta KS vzpostavljen štab TO KS, ki je deloval kot operativnostrokovni organ odbora za ljudsko obrambo krajevne skupnosti. Komandanta ŠTOKS je imenoval in razrešil komandant OŠTO na predlog odbora za SLO in DS posamezne KS.

ŠTO KS je vodil komandant, v sestavi pa so bili še namestnik komandanta, referent za teritorialno obveščevalno službo, referent za zaledne zadeve, referent za idejnopolično delo in referent za zveze. Vendar je bila popolnjenost odvisna od velikosti KS, kar pomeni, da je ŠTO KS v večjih KS (od 3 do 5 tisoč ljudi) imel več ljudi, v manjših KS pa je bilo število ljudi v štabu manjše. ŠTO KS je skrbel za mobilizacijske zadeve in bojno pripravljenost TO v KS, pripravljaj je načrte uporabe enot TO KS, proučeval je okolje in možnosti za delovanje enot TO ter oblike, načine oz. taktiko bojevanja v vojni. Skrbel je za kadrovske populnitev, organiziral in izvajal je pouk pripadnikov TO v soglasju z OŠTO. Poleg tega je skrbel za oborožitev, prehrano in drugo preskrbo ter zdravstveno zaščito enot TO, skrbel za zveze v KS, organiziral in pripravljaj vojaško izvidniško obveščevalno službo na območju KS, skrbel za varnostno vzgojo in izvajal varnostne ukrepe ter opravljal druge zadeve, določene s predpisi, ki sta jih uskladila OŠTO in odbor za LO občinske skupščine.

Rast TO Občine Ormož skozi kadrovske populnjevanje

V Ormožu je obrambna organiziranost stekla po seji Sveta za narodno obrambo Občine Ormož septembra 1968. Na njej so potrdili oblikovanje čete TO Ormož, ki je delovala v sestavi Slovenjgoriškega odreda s sedežem na Ptuj, za komandirja čete pa je bil imenovan Stanko Hartman. Vzpostavljena je bila občinska »vojna komanda«, ki jo je vodil Edo Pajek.

Na redni seji Sveta za NO Občine Ormož, ki je bila leta 1970, je bil za komandirja čete TO Ormož imenovan Silvo Bedrač, ki je ostal na dolžnosti do 1972. leta. Na 14. seji sveta za NO je bil namesto **Silva Bedrača** imenovan za

komandirja čete TO Anton Prapotnik, za komandirja komandnega voda TO pa Ivan Zadavec. Na 15. redni seji sveta za NO leta 1972 so **Mirka Novaka** imenovali za vodjo obrambnih priprav, ki je dolžnost opravljal nepoklicno.

Marca 1974 je **Aleksander Štampar** nastopil delo načelnika štabne službe enot TO Občine Ormož. Silvo Bedrač je ponovno prevzel dolžnost komandirja čete TO Ormož. Junija 1974 sta se vključila v TO Občine Ormož **Franjo Lovrenčič** in **Franc Šulek**.

Junija 1975 je svet za ljudsko obrambo potrdil kadrovsko sestavo Občinskega štaba TO in prištabnih enot: komandant OŠTO Ormož je postal **Silvester Bedrač**, načelnik štaba **Aleksander Štampar**, pomočnik NŠ za operativne zadeve **Slavko Kačičnik**, referent za obveščevalne zadeve **Rudi Zidarič**, referent za inženirstvo **Janez Habjanič**, referent za organizacijske zadeve **Vlado Ožbolt**, referent za varnost **Franjo Polič**, politični komisar **Matija Kociper**, pomočnik komandanta za zaledje **Franjo Lovrenčič**, referent za tehnično službo **Franc Lah**, referent za intendantsko službo **Mirko Žnidarič**, referent za sanitetno službo **Drago Zagoričnik**, bolničar **Božidar Radoš**, referent za veterino **Jože Bešvir**, referent za finančno službo **Otmar Medik**, vodja pisarne **Marta Babič** in voznik **Mirko Ozmec**.

Silvo Bedrač, prvi komandant OŠTO Ormož (arhiv avtorja)

Vito Pajek, pomočnik načelnika OŠTO Ormož za inženirstvo (arhiv avtorja).

Franjo Polič, pomočnik komandanta OŠTO Ormož za varnostne zadeve (arhiv avtorja).

V prištabne enote OŠTO Ormož so bili vključeni: **Franc Majcen** kot komandir zaščitnega voda, **Marjan Feguš** je bil komandir 1. oddelka, **Jože Petek**, komandir 2. oddelka, **Franc Bračič**, komandir 3. oddelka.

Komandir diverzantskega oddelka je bil **Franc Kustec**.

Komandir zalednega voda je bil **Ciril Meško**, **Jakob Roškar** je bil komandir tehničnega oddelka, **Janez Pongračič** komandir intendantskega oddelka, **Venčeslav Kolarič** pa komandir transportnega oddelka.

Slovenjgoriški potiolepní odred TO

Slovenjgoriški odred Teritorialne obrambe je bil sestavljen iz poveljstva, ki je bilo sestavljeno s pripadniki iz štirih občin, prav tako je bilo z enotami, ki so prihajale iz Ormoža in še iz petih občin (Maribor, Lenart, Ptuj, Ljutomer in Gornja Radgona). Komandna struktura Slovenjgoriškega odreda TO: komandant **Vladimir Kovačič**, načelnik štaba Marjan Mauko (Gornja Radgona), pomočnik načelnika štaba Vlado Škrobar (Gornja Radgona), pomočnik za obveščevalne zadeve Aleksander Leš (Lenart), referent za diverzije Stanko Zver (Ljutomer), referent za splošne zadeve Franc Korpar, politični komisar Ivan Zadravec, načelnik varnostne službe Jože Šuman (Lenart), pomočnik komandanta za zaledje Štefan Antalič (Gornja Radgona), poveljnik oddelka zvez **Anton Vesenjāk**, zdravnik in poveljnik sanitetnega oddelka **dr. Avgust Djermati**.

Rezervni major Vlado Kovačič, komandant Slovenjgoriškega odreda TO. Hrani Miran Fišer.

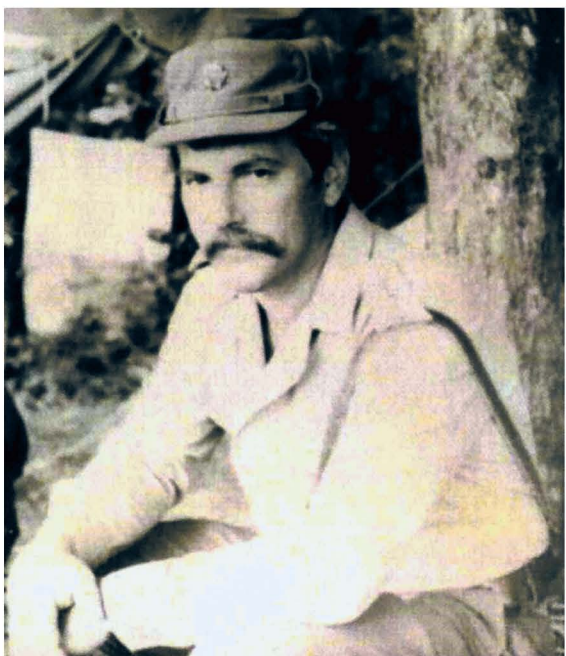
V prištabnih enotah odreda TO je bil komandir izvidniškega voda **Franc Prapotnik**, komandir Jurišne čete **Ludvik Cigler**, politični komisar čete **Jakob Peršak**, varnostnik čete **Željko Novak**, četni bolničar **Martin Štajman**, radiofonist čete **Ludvik Hodžar** in **Ivan Žinko**, četni starešina **Jože Horvat**.

V enotah Slovenjgoriškega odreda TO so bili komandir 1. voda **Mirko Bauman**, komandir 2. voda **Drago Gerič**, komandir 3. voda **Franc Kuharič**, komandir zaščitnega voda **Milan Puntigam**, komandir oddelka zvez **Ivan Horvat**, komandir zalednega voda **Emil Novak**.

Nastanek in razvoj Občinskega štaba TO Ormož

Po združení taktični vaji »Pohorje 75« je na OŠTO zavzeto deloval **Franc Gral**, upokojeni zastavnik administrativne službe JLA. Naslednje leto, 1976, se je na OŠTO kot knjigovodja in vodja pisarne zaposlila **Milica Žunko**. Leta 1979 so na OŠTO zaradi povečanih potreb vzdrževanja in razporejanja MTS za nedoločen čas s polnim delovnim časom zaposlili **Marjana Špacapana**. Razporejen je bil na delovno mesto kot voznik – skladiščnik OŠTO. S štabom TO je prenehal sodelovati zastavnik Franc Gral.

Aprila 1980 je komandant OŠTO **Silvester Bedrač** odšel na novo dolžnost v VŠP, kjer je sprejel dolžnost komandanta. OŠTO je vodil **Aleksander Štampar** do septembra, ko je bil za komandanta OŠTO Ormož imenovan **Mirko Novak**. Na dolžnost referenta za sanitetno službo v OŠTO je bila razporejena višja medicinska sestra **Marta Peršak**. Leta 1983 so bili v OŠTO na novo razporejeni rezervni podporočniki: **Franc Fajfar** na dolžnost pomočnik za varnost, **Anton Marčec** na dolžnost referent za intendatsko službo in **Miran Fišer** na

Marjan Špacapan voznik in skladiščnik OŠTO Ormož (arhiv avtorja).

dolžnost pomočnika načelnika za obveščevalno dejavnost. Leta 1984 je bil na dolžnost komandirja zaščitnega voda OŠTO Ormož postavljen rezervni podporočnik **Zlatko Zadavec**.

Po uveljavitvi nove formacije je bil leta 1985 formiran Jurišni odred TO (JOD TO), njegov komandant je postal rezervni kapetan **Jože Budja**. V veljavo je stopila nova formacija voda TO za protidiverzantsko delovanje (vod PDD TO), komandir voda je bil **Ivan Kuharič**. Prav tako sta bili oblikovani četi TO Krajevnih skupnosti (ČTO TO KS) Miklavž in Ormož. Za komandirja ČTO KS Miklavž je bil imenovan **Stanko Zadavec**, za komandirja ČTO KS Ormož pa **Danilo Havlas**.

Leta 1983 so bili v OŠTO Ormož razporejeni: Mirko Novak na dolžnost komandanta OŠTO, Aleksander Štampar je bil pomočnik za operativno učne zadeve, istočasno namestnik komandanta, Franjo Lovrenčič, pomočnik komandanta za

zaledje, Marjan Špacapan, voznik skladiščnik, Franc Polič, pomočnik za varnost, Franček Hrga je bil pomočnik za RKBO, Marjan Burjan je bil pomočnik za izvidniško-obveščevalne zadeve, Dušan Praprotnik, pomočnik za operativne zadeve, Marjan Novak, pomočnik za zveze, Tonček Marčec, referent za intendatsko službo, Milica Žunko, vodja pisarne, Marta Peršak, referentka na saniteto in Jože Bešvir, pomočnik za garnizijske zadeve.

Mirko Novak komandant OŠTO Ormož od 1980. do 1986. (arhiv avtorja).

Aleksander Štampar, komandant OŠTO Ormož od 1986. do 1991. (arhiv avtorja).

Jože Budja, komandant JOd TO Ormož (arhiv avtorja).

Leta 1986 je v OŠTO Ormož prišlo do pomembne kadrovske spremembe, dotedanji komandant OŠTO **Mirko**

Novak je odšel na novo delovno mesto v Občini Ormož, za komandanta OŠTO je bil imenovan **Aleksander Štampar**. Na dolžnost načelnika štaba je bil imenovan **Miran Fišer**, ki je postal pripadnik stalne sestave OŠTO Ormož.

V letih od 1985. do 1988. smo v OŠTO sprejeli na delo pripravnice s srednješolsko izobrazbo za dobo 6 mesecev; najprej je prišla na štab **Majda Dogša**, nato **Silva Rajh**, za njo **Alenka Rajh**, **Darja Škrinjar** in **Marinka Medik**. Na novo se je leta 1988 zaposlila **Darja Škrinjar** s polovičnim delovnim časom, ker je bila **Milica Žunko** invalidsko upokojena za 4-urni del. čas.

Maja 1990 se je na OŠTO Ormož ponovno zaposlil **Mirko Novak** kot pomočnik komandanta za zaledje.

Maja 1991 je bilo izvedeno preoblikovanje TO v PŠTO VŠP, s tem je bil ukinjen OŠTO Ormož. Pripadniki stalne sestave OŠTO Ormož so prešli v 73. in 77. Območni štab TO, in sicer: **Aleksander Štampar** je odšel v Ljutomer, na Ptuj pa so odšli **Miran Fišer**, **Mirko Novak**, **Marjan Špacapan** in **Darja Škrinjar Majcen**, **Milica Žunko** pa se je upokojila.

Odgovornost za vodenje enot TO, ki so bile junija 1991 mobilizirane v Ormožu in so delovale v vojni za Slovenijo, so bili: rezervni kapetan **Ivan Kuharič**, komandir voda PDD, rezervni poročnik **Darko Kosi**, komandir Diverzantskega voda TO, rezervni poročnik **Stanko Zamuda**, komandir voda Velika Nedelja, rezervni poročnik **Vinko Štefančič**, komandir voda Ormož. V Središču ob Dravi smo doživeli neljub dogodek, ko je svojo dolžnost neposredno pred odhodom voda TO KS Središče na bojno nalogo zapustil komandir voda, zato je središki vod vodil desetar **Jožef Črček**, kasneje pa je vodenje prevzel rezervni poročnik **Jože Zadravec**.

V 73. ObmŠTO sta iz Občine Ormož opravljala svojo dolžnost rezervni kapetan I. stopnje **Vito Pajek** in rezervni poročnik **Ivo Orešnik**. V Ormožu je na sedežu nekdanjega OŠTO med vojno ostala skupina vojaških obveznikov, ki jih je 73. ObmŠTO imenoval "vojni štab" in so v kritičnih trenutkih opravljali koordinacijo med enotami TO na bojišču in štabom v Ljutomeru. Skupino je vodil **Božo Jaušovec**, za saniteto pa je skrbel **Marta Peršak**.

Maja 1991 se je zaključil razvoj OŠTO Ormož, ki so ga od ustanovitve vodili komandanti **Silvo Bedrač** do leta 1980, **Mirko Novak** do leta 1986 in **Aleksander Štampar**, ki je bil komandant do ukinitve OŠTO Ormož leta 1991.

Pred prenehanjem delovanja so bili v OŠTO Ormož razporejeni: pomočnik za operativno-učne zadeve istočasno namestnik komandanta stotnik I. stopnje **Miran Fišer**, pomočnik komandanta za zaledje major **Mirko Novak**, voznik-skladiščnik, zastavnik **Marjan Špacapan**, pomočnik za varnost poročnik **Franc Fajfar**, pomočnik za RKBO, poročnik **Tonček Podgorelec**, pomočnik za izvidniško obveščevalno delo kapetan I. razreda, **Marjan Burjan**, poročnik **Ivo Orešnik**, referent za izvidniško obveščevalne zadeve, višji vodnik I. razreda **Božo Jaušovec**, referent za org. mob. pers. zadeve, pomočnik za inženirstvo, kapetan I. razreda, **Vito Pajek**, referent za intendatsko službo, kapetan **Tonček Marčec**, poročnik **Danilo Ivanuša**, referent za tehnično službo, vodja pisarne, vodnica **Milica Žunko** in vodnica **Darja Majcen**, referentka za saniteto, višja vodnica **Marta Peršak**.

TO Občine Ormož je v obdobju 1985 do 1990 štela nekaj čez 500 vojaških obveznikov in je bila organizirana tako, da je lahko izvedla mobilizacijo praviloma v 8 urah. OŠTO s prištavnimi enotami je imel razporejenih 83 vojaških obveznikov (Zaščitni vod, Zaledni vod, oddelek zvez) in mobilizacijski čas 8 ur. Diverzantski vod TO (4 div.

skupine) je imel razporejenih 23 vojaških obveznikov in mobilizacijski čas 8 ur. Vod TO PDD je imel poformaciji 25 vojaških obveznikov z dovoljeno 10 % rezervo, enota je imela tudi lastno sklicno mrežo in le 4 ure mobilizacijskega časa.

Poročnik Stanko Zadravec, komandir ČTO KS Miklavž (arhiv avtorja).

ŠTO KS Miklavž je imel 3 vojaške obveznike in mobilizacijski čas 8 ur, ČTOKS Miklavž (3 vodi: KS Miklavž, Kog, Središče) je imela po seznamu 94 vojaških obveznikov in mobilizacijski čas 8 ur. ŠTO KS Ormož je bil popolnjen s 3 pripadniki in je imel mobilizacijski čas 8 ur. ČTO KS Ormož (3 vodi: KS Ormož, Ivanjkovci, Velika Nedelja) je imela razporejenih 94 vojaških obveznikov in mobilizacijski čas 8 ur. V Samostojni vod TO KS Tomaž je bilo razporejenih 29 vojaških obveznikov, mobilizacijski čas 8 ur. Jurišni odred (Jod) TO (3 vodi) je imel razporejenih 145 vojaških obveznikov in mobilizacijski čas 12 ur.

V zvezi s kadrovsko strukturo TO Občine Ormož v obdobju 1980 do 1990 lahko zapišemo, da so rezervni oficirji v TO tudi v »civilnem okolju« užívali poseben ugled, saj so bili na vodilnih dolžnostih ormoške TO zbrani izjemno ugledni Ormožani. Tako je bilo med 47 razporejenimi častniki 10 rezervnih oficirjev z visoko, 14 z višjo izobrazbo, 20 rezervnih oficirjev je bilo s srednjo in 3 s poklicno izobrazbo. Takšno kadrovsko strukturo bi nam še danes marsikdo zavidal. Med razporejenimi "štabovci" smo imeli 3 direktorje, 2 ravnatelja osnovnih šol, 3 zdravnike, doktorja veterine, 6 učiteljev, višjo

medicinsko sestro... Res je, da so bili v TO razporejeni kot vojaški obvezniki po zakonu, vendar jih je večina s srcem pripadala TO.

Krepitev obrambne organiziranosti Občine Ormož in razvoj TO Občine Ormož

Ob koncu šestdesetih let prejšnjega stoletja je bilo na obrambno-varnostnem področju v svetu in Evropi veliko razlogov za intenzivno spreminjanje obrambnega ustroja v Jugoslaviji. Med dejavniki, ki so vsilili hitrejši tempo uveljavljanja teh sprememb, je bila »češka kriza«. Spremenjeno gledanje na obrambne zadeve v državi je leta 1968 doseglo tudi Občino Ormož, vzpostavljena je bila občinska »vojna komanda«, ki se je naslednje leto odločila za vajo, v kateri so nameravali preizkusiti delovanje milice in kurirske mreže. Junija 1969 je Svet za narodno obrambo Občine Ormož obravnaval razvojni načrt TO in finančni načrt za delovanje čete TO Ormož. Svet za narodno obrambo je potrdil Srednjeročni načrt nabave za potrebe TO za obdobje 1970–1975.

Vse enote TO, ki jih je oblikovala Občina Ormož, so v času med 10. in 13. 10. 1975 sodelovale v združeni taktični vaji »Pohorje 75«. V aktivnosti na vaji so se vključevala vse enote TO VŠP in tudi vse politične strukture vzhodnoštajerske pokrajine.

Posamezne večje enote TO, kot so brigade in odredi, so bili vzpostavljeni na območju več občin, ki so bile po tem

odgovorne za kadrovske popolnjevanje teh enot in so bile dolžne financirati njihovo delovanje. Občina Ormož je bila odgovorna za Slovenjgoriški protiolepni odred Teritorialne obrambe, ki je bil sestavljen iz poveljstva, v katerem so delovali vojaški obvezniki iz štirih občin, prav tako je bilo z enotami, ki so prihajale iz Ormoža in še iz petih Občin: Maribor, Lenart, Ptuj, Ljutomer in Gornja Radgona. Komandant odreda Vladimir Kovačič je zapisal: "Ob formiranju enot odreda smo se srečevali s težavami, kot so zastarela oborožitev, pomanjkanje vojaških uniform in druge vojaške opreme. Prav tako so bila vojaška znanj nižjega poveljniškega kadra pomanjkljiva. Ponekod je bil tudi vprašljiv odnos pripadnikov do vojaške discipline. Kljub vsemu smo razmere obvladovali in nismo imeli večjih težav."

Slovenjgoriški protiolepni odred TO je bil vojaška enota, pripravljena za izvajanje bojnih aktivnosti v vseh razmerah. Komandant odreda Vladimir Kovačič je zapisal: "Odred bi bil pri izvajanju svojih bojnih nalog zagotovo uspešen, saj je v polni bojni pripravljenosti, skupaj z 10% mobilizacijsko rezervo, štel preko 650 pripadnikov, kar je bila bojna sila, na katero bi lahko računali!"

Leta 1976 so bili ustanovljeni štabi TO Krajevnih skupnosti (ŠTO KS): Ormož, Središče, Velika Nedelja, Tomaž, Ivanjkovci, Podgorci, Miklavž in Kog. V ŠTO KS so razporedili od 3 do 5 oficirjev ali podoficirjev, kar je bilo odvisno od razpoložljivega kadra.

Leta 1981, po uveljavitvi nove formacije TO Občine Ormož, je nastala potreba po večji količini materialno-tehničnih sredstev in oborožitve. Zato je Občina Ormož najela kredit pri vojnem servisu v višini 4.000.000 din.

Leta 1982 so za zagotovitev hitrejše mobilizacije obrambnih sil v Ormožu ustanovili delovno enoto, ki je bila namenjena za disperzijo blagovnih rezerv in praznjenje skladišč materialno tehničnih sredstev. Enota je štela 15 pripadnikov.

Leta 1983 je bil sprejet nov mobilizacijski razvoj Teritorialne obrambe Ormož, in to: Občinski štab TO s prištavnimi enotami in samostojnimi enotami: Diverzantski vod, Vod za protispecialna delovanja, Odred TO četne sestave in četi TO KS Ormož in Miklavž ter Samostojni vod TO KS Tomaž. Ukinjeni so bili ŠTOKS, razen v Ormožu in Miklavžu, prav tako je bil ukinjen Samostojni vod TO TOZD Jože Kerenčič.

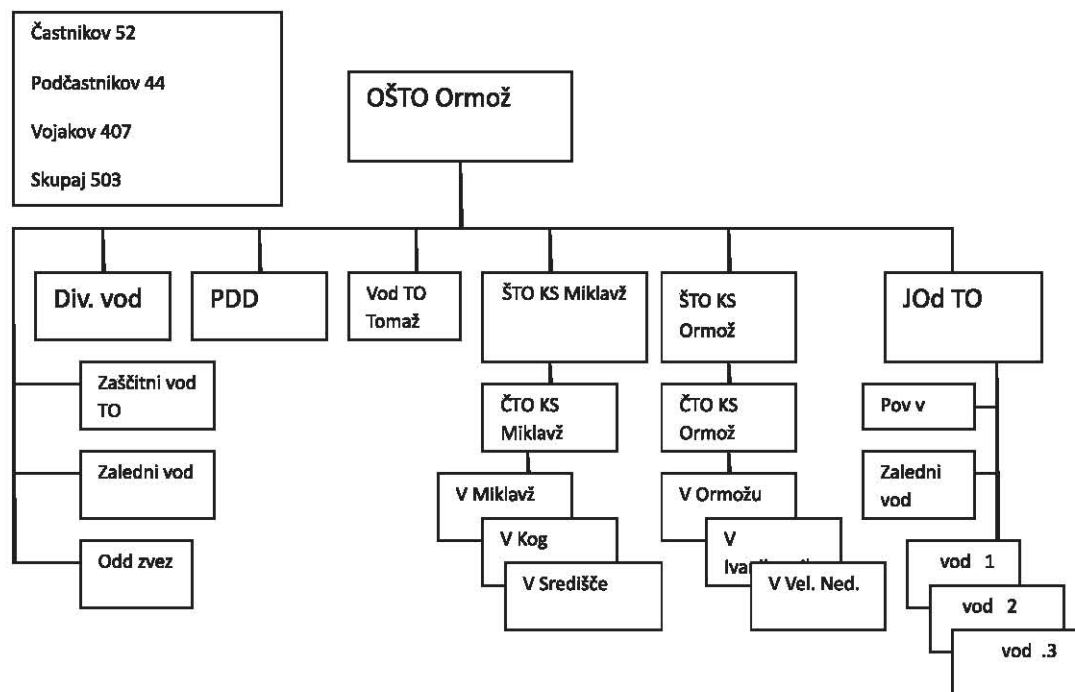
Leta 1984 je bila v Občini Ormož izvedena vaja bojne pripravljenosti vseh struktur TO Občine Ormož, ki so preverjanje uspešno prestale in potrdile visoko stopnjo pripravljenosti.

V OŠTO Ormož smo izvedli štabno vajo »Drava 84«, v kateri smo dosegli vse načrtovane cilje.

V tem letu je v OŠTO Ormož generalna inšpekcija ljudske obrambe (GILO) izvedla inšpekcijski nadzor in delovanje TO Občine Ormož ocenila z dobro oceno.

Leto 1985 je bil formiran Jurišni odred TO (JOD TO) namesto dotedanjšega Slovenjgoriškega protiolepnega odreda TO. V veljavo je stopila formacija Voda za protidiverzantsko delovanje TO (vod PDD TO), dve četi TO Krajevnih skupnosti (ČTO TO KS) Miklavž in Ormož in Samostojni vod TO KS Tomaž.

TO Občine Ormož je po letu 1985 vpeljal novi mobilizacijski razvoj, s tem se je zmanjšalo število vojaških obveznikov, zmanjšalo se je tudi število ŠTO KS, enot TO KS, ukinili smo enote TOZD. Na operativnem področju dela smo se posvetili proučevanju in obvladovanju smeri prodora nasprotnika in »pokrivanju« desantnih rajonov. Zmanjšal se je vpliv delovanja članov družbenopolitičnih organizacij ZKS in ZSMS znotraj TO. Uspelo nam je kadrovske pomladiti celotno strukturo TO, še posebej ključne dolžnosti. Ker je bila premičnost vojaških obveznikov izjemno dobra, ni bilo treba dosledno vztrajati na teritorialnem principu popolnjevanja enot TO.

Prelednica 2: Organizacijska struktura TO Občine Ormož od 1986 do 1990.

V poletnih mesecih 1986 smo za potrebe TO nabavili novo terensko vozilo LADA NIVA, s katerim smo nadomestili odsluženo vozilo UAZ.

Leta 1988 smo obudili načrte za gradnjo novih delovnih prostorov za OŠTO, saj so pripadniki stalne sestave delali v manj primernih prostorih ormoškega gradu. Svet za SLO in DS je našo pobudo podprl. Tako so 1989 stekla dela pri gradnji novih prostorov za potrebe OŠTO na Vrazovi ulici, kjer so gradili tudi skladišče TO, izvajalec del je bil PGP Ljutomer. Za gradnjo skladiščnih prostorov TO je Občina Ormož pri Vojnem servisu Beograd najela kredit v višini 25.000.000 din.

Dela pri gradnji objekta, v katerem so bili novi prostori TO, so bila še v teku, ko smo se odločili za selitev stalne sestave TO iz grajskih prostorov, istočasno so selili opremo in orožje iz skladišč v ormoškem gradu in Tovarne sladkorja Ormož.

Ob koncu 1990. je OŠTO Ormož po ukazu PŠTO VŠP vzpostavil stalno bojno dežurstvo, ki smo ga opravljali vse do plebiscita 23. 12. 1990 tako, da je bil na območju občine vsakih 10 dni angažiran po en vod TO (Vod TO KS Ormož, Vod TO KS Središče, Vod TO KS Velika Nedelja, Diverzantski vod in Vod PDD).

Bojno urjenje in usposabljanje pripadnikov TO Občine Ormož

Usposabljanje in urjenje štabov in enot TO Občine Ormož je načrtoval OŠTO kot proces gradnje usposobljenosti v petletnih ciklikih. OŠTO je z različnimi oblikami usposabljanja skrbel za to, da so bili vsi pripadniki enot in štabov izurjeni v rokovanju z osebnim in s skupinskim orožjem, da so bili dobri strelci z osebnim orožjem, da so dobro poznali svoje mobilizacijsko zbirališče in območje delovanja svoje enote, da so poznali osnove bojnega delovanja v obrambi in napadu, še posebej delovanje na začasno zasedenem ozemlju (ZZO). S pogostimi sklici za vojaške vaje so pripadniki utrjevali svoj vojaški kolektiv in spoznali svoje starešine kot vojaške voditelje.

Vsak pripadnik je bil v petletnem ciklusu enkrat pet do sedem dni na osnovnem usposabljanju, v ostalih letih na dvodnevni dopolnilni usposabljanjih, mobilizacijskih preverjanjih in strelskih vajah. Pripadniki, ki so oprabljali posebej zahtevne naloge, so bili napoteni na specialistične pokrajinske in republiške tečaje, starešina pa na

enomesečna usposabljanja za formacijske dolžnosti v okviru izobraževalnih centrov JLA.

Enote TO so bojno urjenje izvajale praviloma v območju, kjer je bilo po vojnih načrtih pričakovano angažiranje teh enot. Prav tako so enote za nastanitev, pripravo hrane in skladiščenje vojaške opreme uporabljale kapacitete, kot bi jih uporabljale v primeru bojne uporabe. Iz tega je izhajala potreba po dobrih odnosih z lastniki in upravniki teh objektov, le-te pa so praviloma zagotavljali tako, da so objekte uporabljali kot dobri gospodarji in jih lastnikom vrnili v boljšem stanju, kot so jih prevzeli.

Med izvajanjem vojaških vadbenih aktivnosti so bili pripadniki TO vedno tesno povezani z okoljem, kjer so tekle vojaške vaje. Tako so med aktivnostmi v območje namestitve enote povabili tudi predstavnike KS, jim predstavili potek aktivnosti in se pogovorili o posebnostih okolja, omejitvah vadbenih aktivnosti in se dogovorili za obliko sodelovanja na proslavi ob zaključku vojaških vaj.

Običajno so učitelji bližnjih šol pripravili učence za nastop s krajšim kulturnim programom ali pa je za to poskrbelo krajevno kulturno društvo. Zgodilo se je tudi, da so se pripadniki enote TO, ki je bila na vajah, organizirali in pripravili kulturno-zabavni program. Na prireditve so bili povabljeni vsi krajeni.

Pripadniki ČTO KS Ormož med 5-dnevnimi vojaškimi vajami v KS Ivanjkovci (arhiv avtorja).

Pripadniki TO in mladina med kulturnim programom ob zaključku petdnevne vojaške vaje v KS Ivanjkovci (arhiv avtorja).

Pripadniki ČTO KS Ormož med poukom in urjenju v delu z orožjem (arhiv avtorja).

Glasbena skupina ČTO KS Ormož na zaključku usposabljanja v Ivanjkovcih 1986 (arhiv avtorja).

Kulturni program, ki so ga pripravili za pripadnike TO v KS Ivanjovci leta 1986 (arhiv avtorja).

Krajani in pripadniki TO na privreditvi ob zaključku usposabljanja, Ivanjovci leta 1986 (arhiv avtorja)

TO Občine Ormož na svojem območju delovanja ni imela strelišč in vadbišč, ki bi odgovarjala standardom, ki so veljali za JLA. Zato so pripadniki TO Občine Ormož strelske vaje praviloma izvedli na strelišču JLA v Apačah, ker pa so bile pri zagotavljanju terminov pri garnizonu JLA na Ptujju občasno težave, so bile strelske vaje izvedene tudi na strelišču JLA v Varaždinu.

Štabi in enote TO so sodelovali vsako leto na večjih vajah, ki so bile organizirane na območju Vzhodnoštajerske pokrajine. Pripadniki OŠTO so bili vpoklicani na štabne trenaže in na poveljniško štabne vaje, ki jih je organiziral Pokrajinski štab TO ali Republiški štab TO.

Pripadniki Diverzantskega voda TO so vsaj enkrat v ciklusu morali izvesti vajo – vžig minskoeksplozivnih sredstev. Vajo je načrtoval in vodil pomočnik za inženirstvo v OŠTO Ormož, vendar so pravila zahtevala, da mora biti med vajo prisoten tudi oficir JLA. Tudi pri izvajanju te vaje so se pripadniki OŠTO

Ormož za pomoč obrnili na garnizon JLA v Varaždinu, saj s Ptujja ali iz Maribora niso dobili zahtevanega oficirja JLA. Pripadniki voda PDD so imeli še dodatne obveznosti za preverjanje samoskladne mreže, specialnega delovanja in vzdrževanja telesne kondicije.

Načrt bojnega usposabljanja in urjenja specialistov, enot in štabov TO Občine Ormož so pripadniki stalne sestave uskladili z načrtovalci usposabljanja v Pokrajinskem štabu TO Maribor, kasneje pa še z direktorji večjih delovnih organizacij, od koder so v TO prihajali »rezervisti«. Pri tem je štab TO dosledno spoštoval poslovne dejavnike delovnih organizacij, kot so: sezonska narava dela, težiščni dogodki v poslovnem planu ali potreba po ključnih kadrih. Načrtovalci so skrbeli, da termini ključnih aktivnosti usposabljanja in urjenja TO Občine Ormož niso sovpadali z državnimi ali drugimi prazniki in dopustniškim časom. OŠTO Ormož je na začetku vsakega leta sklical ključne kadre in jih seznanil z letnim načrtom usposabljanja in urjenja, da so si lahko prilagodili termine za redni letni dopust.

Finančna zagotovitev usposabljanja TO je zajemala: oblikovanje in vzdrževanje materialnih rezerv, nabavo orožja, streliva in vojaške opreme, vzdrževanje orožja in opreme, priprave in urejanje teritorija. Načrtovanje finančnih

sredstev za usposabljanje je bilo vključeno v Načrt razvoja TO Občine Ormož, ki ga je ob komandantu OŠTO podpisal tudi predsednik Sveta za SLO in DS Skupščine občine Ormož oziroma predsednik SO Ormož. V Planu razvoja TO je bila večina finančnih postavk na neki način usmerjenih v podporo bojnega usposabljanja enot in štaba TO.

Pripadniki OŠTO Ormož so se vključevali tudi v usposabljanje Narodne zaščite (NZ) v Občini Ormož, ki ga je Občinski komite za SLO in DS izvajal z angažiranjem TO, Oddelka za ljudsko obrambo (OLO) in milico.

Cilj usposabljanja je bil pripraviti pomočnike NZ za uspešno delovanje in operativno vodenje enot NZ v OZD in KS. OŠTO Ormož je bil nosilec tem s področja delovanja NZ v neposredni vojni nevarnosti, NZ v vojni in na ZZO, organizacije in vodenje množične izvidniško-obveščevalne dejavnosti (MIOD) ter izvajanje oboroženega boja.

Večje vojaške vaje enot in štabov TO

Pripadniki in enote TO Občine Ormož se bile vključene v izvedbo združenih taktičnih vaj. Začelo se je z vajo **Pohorje 75**, sledila je **Mura 81**, ki so se je udeležili PŠTO, OŠTO Lenart, Ptuj, Ormož, SG POOd TO, v PSD Ormož, Č PSD Ptuj. Skupaj je bilo na pokrajinski ravni angažiranih 650 vojaških obveznikov, od tega iz TO Ormož 254 (of 21, mlaf 39, voj 194). Sledila je **Drava 81**, v kateri je bil cilj preveriti usklajenost štaba Slovenjgoriškega protioklepnega odreda TO za delovanje na ZZO.

Komandno štabno vojno vajo (KŠVV) **Branik 83** so izvedli s ciljem usposobiti poveljstvo Slovenjgoriškega odreda TO za načrtovanje, vodenje in bojno delovanje na ZZO ter krepitev metod štabnega dela in izdelavo kakovostne operativne dokumentacije.

ŠVV **Triglav II/84** je bila republiška vaja, v kateri je sodeloval PŠTO.

Pred ŠVV **TRIGLAV 85 III** je OŠTO Ormož izvedel individualne priprave in štabno trenažo, ki je zajemala ažuriranje dokumentov in uskladitev načrtov z družbenopolitično skupnostjo (DPS), sodelovanje z vsemi zunanjimi dejavniki v občini, uskladitev zahtevkov za materialno oskrbo v DPS. Sama ŠVV je potekala v razmerah na D+60 do D+66, s težiščem na vseh oblikah delovanja proti elementom okupacijskega sistema. Na ŠVV se je potrdilo dobro sodelovanje OŠTO z vodstvom DPS in sosednjimi OŠTO v VŠP, izkazalo se je, da bi bilo treba vzpostaviti sodelovanje z obrambnimi strukturami in TO občin v sosednji R Hrvaški.

ŠVV **Triglav II/86** je organiziral Pokrajinski štab s predpostavko delovanja TO na D+60 in težiščem delovanja v območju Pohorje–Kozjak–Haloze. OŠTO Ormož je imel nalogo z glavnino sil napasti artilerijsko skupino v rajonu Lunovec–Dobrovščak in vezati nasprotnikove sile v območju Ormoža, organizirati vse oblike odpora in izvajanja diverzij. S salami TO preprečiti prodor nasprotnikovih sil na smereh Tomaž–Ormož, Ljutomer–Ormož–Varždin in Ormož–Ptuj in varovati družbenopolitično vodstvo (DPV).

Na ŠVV **Triglav III/86** je Pokrajinski štab TO deloval v razmerah na D+76 s težiščem delovati proti okupacijski oblasti in specialnim silam okupatorja. OŠTO Ormož je v sodelovanju s sosedi (Ljutomer, Varaždin in s silami SLO Ormož) vzpostavil razmere za možnost preprečiti prodor nasprotnikovih sil na smereh Tomaž–Ormož, Ljutomer–Ormož–Varždin in Ormož–Ptuj in zagotavljal varovanje DPV; z delom sil je deloval na objekte centrov zvez, elektro mrežja in agresorjeve sile ter elemente kvizlinske oblasti.

OŠTO Ormož je sodeloval z OK ZRVS, vzpodbujal njeno delovanje, skrbel za strokovne vsebine in sodeloval v organizaciji predavanj, pohodov in strelskih tekmovanj z vojaškim orožjem.

Sodelovanje OŠTO Ormož in OK ZRVŠ Ormož pri pripravi vojaških strokovnih vsebin in strelskih tekmovanj z vojaško puško (arhiv avtorja).

Sodelovanje OŠTO Ormož in OK ZRVŠ Ormož na strelskih tekmovanjih z vojaško pištolo (arhiv avtorja).

Sodelovanje TO Ormož na spominski prireditvi ob odkritju spominske plošče v KS Kog (arhiv avtorja).

Pripadniki TO so bili pripravljene sodelovati tudi na spominskih in domoljubnih dogodkih na območju Občine Ormož. Vod TO KS Kog se je usposobil za častno vrsto in častno salvo ob odkritju spominske plošče na domačiji narodnega heroja Jožeta Kerenciča v Jastrebcih v KS Kog.

Sklepne misli

Teritorialna obramba Slovenije, ki smo jo vzpostavili v našem okolju po letu 1968, še bolj pa struktura po letu 1975, je v celoti izpolnila pričakovanja načrtovalcev obrambnih nalog. Ves čas smo bili "živa struktura", ki se je lahko prilagajala spremembam na vojaškostrokovnem področju in sledila potrebam, ki so nastajale v družbenem okolju. Tako smo orožje in opremo iz "armijskih viškov" v zmernem času nadomestili s sodobnejšo opremo, tempo posodabljanja pa je bil prilagojen razporožljivim finančnim virom Občine Ormož in njenega gospodarstva.

Ormoške enote TO in njeni pripadniki so pri svojem delu dosegali primerljive rezultate kot pripadniki štabov in enot Vzhodnoštajerske pokrajine.

Ko gledamo danes na prehojeno pot razvoja, se šele prav zavemo sprememb, ki smo jih doživljali in sproti presegali. Tako se nismo obremenjevali s tem, da so naše enote nekaj časa imenovali partizanske, terenske in teritorialne enote, danes so za nas vse to enote Teritorialne obrambe (TO).

Vzpostavitev in razvoj TO Občine Ormož so opravili legalni organi, odgovorni za narodno obrambo na ravni občine in krajevnih skupnosti. Skrbeli so za kadrovske rešitve, popolnjevanje z orožjem in opremo ter stik z okoljem, v katerem je TO delovala. Na kadrovske področju je treba posebej omeniti ljudi, ki so znali in hoteli sprejeti izzive in se lotili razvoja obrambnih struktur in vzpostavljanja razmer za nastanek štabov in enot TO. Med njimi Edo Pajek, Silvo Bedrač, Stanko Hartman, Mirko Novak, Anton Prapotnik, Ivan Zadavec, Aleksander Štampar, Vlado Kovačič... Tem so sledili rezervni oficirji, ki so bili vključeni v štabe in enote TO, se angažirali na usposabljanjih in pripravah v Ormožu, Mariboru, Poljčah, Jasnici v Apačah ali v izobraževalnih centrih JLA v Beogradu, Pančevu, tampusar, Vlado Kovačič... Tem so sledili rezervni oficirji, ki so bili vključeni v štabe in enote TO, se angažirali na usposabljanjih in pripravah v Ormožu, Mariboru, Poljčah, Jasnici v Apačah ali v izobraževalnih centrih JLA v Beogradu, Pančevu, Sarajevu...

Zagotovo je bilo največ izzivov pri delu z ljudmi, spreminjanju njihovih navad za zagotovitev varnega dela z bojnimi sredstvi, v premiku, na bojnih nalogah v nočnih razmerah... Ni prav, da se v preteklosti nismo z večjo pozornostjo ukvarjali s proučevanjem TO, saj je do sedaj marsikaj odšlo v pozabo. Prav tako ni več ljudi, ki so poznali, kako je tekel razvoj, kje so bile težava in kdo je zaslužen za uspehe ob vzpostavljanju obrambne strukture v Občini Ormož. Prav tako je ostalo veliko skritega o delu in dogodkih, ki smo jih teritorialci preživeli na bojnem usposabljanju, štabnih vajah, strelskih vajah, nočnih pohodih,... Še je čas, da zberemo koščke, jih sestavimo v mozaik in pokažemo celotno sliko TO Občine Ormož, da povemo, kako smo rasli, stkali čvrste vezi med prebivalci in TO in učvrstili zaupanje do lastne vojaške strukture. Prav je, da ljudem povemo, da TO ni bila nekakšna pomožna sila jugoslovanski vojski, da smo svoje naloge znali in hoteli opravljati, da smo tudi jugoslovanskim generalom znali povedati: *“Če padejo naši položaji na Muri, naj se vaše enote JLA začnejo utrjevati tam nekje pri Celju...”*, tako smo razumeli pogovor med komandantom Slovenjgoriškega protioklepnega odreda TO s komandantom mariborske divizije JLA.

Vsi napor, ki smo jih v dveh desetletjih vložili v izgradnjo vojaške strukture TO, so se bogato obrestovali leta 1991, ko so se pripadniki enot TO, kot pravi domoljubi, odzvali klicu domovine, prišli na mobilizacijska zbirališča, vzeli orožje, odšli na bojno območje in pravočasno zaustavili prodor oklepnih enot JLA. S tem so dali priložnost razumu, odprli vrata pogajanjem in na bojnih položajih dočakali slovensko osamosvojitve.

Pripadniki voda TO Ormož ob koncu spopadov z JLA leta 1991 (Foto Š. Horžyan).

Povzetek

Avtor predstavlja nastanek Teritorialne obrambe Slovenije, ki je postopoma vzpostavila vojaško strukturo na vseh ravneh, od republike, do pokrajin, občin, krajevnih skupnostih, in se pripravljala za oborožen boj. V prispevku je opisan proces oblikovanja Občinskega štaba TO Ormož, njegove odgovornosti na področju načrtovanja, organizacije, materialnega opremljanja, urjenja in povečevanja z vsemi enotami TO KS in TOZD. Avtor je predstavil razvoj enot TO Občine Ormož, njihovo usposabljanje na osnovnih in dopolnilnih urjenjih, mobilizacijskih preverjanjih in strelskih vajah ter aktivnosti na štabnih trenažah in poveljniško-štabnih vajah.

Ključne besede

Teritorialna obramba, štab teritorialne obrambe, občina, krajevna skupnost, vojaški obveznik, dolžnost, vod, četa, odred, mobilizacija, usposabljanje, bojna pripravljenost

Viri

Svet SR Slovenije za narodno obrambo, Sklep o organiziranosti, območij ter pravicah in nalogah conskih štabov za splošni ljudski odpor, št. UT 830–1/2, Ljubljana, 19. julij 1973.

Republiški štab TO, Plan in program bojnega pouka in vzgoje enot TO, Ljubljana, 1. 12. 1976.

Vojno izdavački zavod, Uputstvo o upotrebi TO, Beograd 1977.

OŠTO Ormož, Program usposabljanja pomočnikov NZ v Občini Ormož, akt št 810/17, z dne, 17. 11. 1985.

OŠTO Ormož, Podatki za izdelavo mobilizacijske ocene, akt št: 90/2–86, z dne, 3. 4. 1986.

OŠTO Ormož, Analiza mobilizacijskih časov za štab in enote TO občine Ormož, akt št: 7/13–89, z dne, 5. 12. 1989.

Vojnoizdavački zavod, Vojni Leksikon, Beograd, 1981.

Časopisni zavod, Uradni list SR Slovenije, Zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, Ljubljana, 1983.

SO Ormož Svet za LO, varnost in DSZ, Formiranje delovne enote – sklep, akt številka 020–5–a/4, z dne, 10. 3. 1982.

OŠTO Ormož, Poročilo o bojni pripravljenosti enot TO Občine Ormož za leto 1988, akt št. 23/11–88, februar 1988.